

MATKA OJCZYZNA WZYWA!

Wielka wojna ojczyźniana w edukacji
i polityce historycznej putinowskiej Rosji

**Dagmara
Moskwa**

КОНЦЕПЦИЯ

нового учебно-методического
комплекса по отечественной
истории

Необходимость создания нового учебника истории России диктуется, прежде всего, развитием мировой исторической науки, накоплением новых исторических знаний, возросшим общественным интересом к событиям прошлого.

Представленная Концепция нового учебно-методического комплекса по отечественной истории включает в себя Историко-культурный стандарт, который содержит принципиальные.

Instytut Studiów Politycznych
Polskiej Akademii Nauk

Dagmara Moskwa

MATKA OJCZYZNA WZYWA!

**Wielka wojna ojczyźniana w edukacji
i polityce historycznej putinowskiej Rosji**

**Instytut Studiów Politycznych
Polskiej Akademii Nauk**

Warszawa 2020

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Dotychczasowy stan wiedzy	13
Struktura książki	17
Metodologia badań	18

Część I

Edukacja historyczna jako element polityki historycznej państwa

Rozdział 1. Polityka historyczna Rosji po roku 2000	29
1.1. Polityka historyczna Rosji – zarys teoretyczny	31
1.2. Mit wielkiej wojny ojczyźnianej	38
1.3. Walka o prawdę historyczną	48
1.4. Instytucjonalna infrastruktura polityki historycznej państwa	54
1.5. Józef Stalin – budowniczy potęgi państwa sowieckiego	57
1.6. Penalizacja historii	61
1.7. Rosyjski Kościół Prawosławny i mit słowiańskiej jedności	63
1.8. Polityka historyczna Rosji w obrębie edukacji historycznej	66
1.9. Sylwetki wykonawców polityki historycznej państwa w zakresie oświaty	78
Rozdział 2. Unifikacja edukacji historycznej w Rosji	89
2.1. „Standard historyczno-kulturowy”	91
2.2. „Koncepcja nowego kompleksu edukacyjno-metodycznego w zakresie nauczania historii ojczystej”	95
2.3. Zatwierdzenie ujednolicenia nauczania w zakresie historii ojczystej	103
2.4. Wokół dyskusji nad wprowadzeniem „jednolitego podręcznika”	109
2.5. Krytyka unifikowania edukacji historycznej	123

Część II

Obraz wielkiej wojny ojczyźnianej w podręcznikach do historii ojczystej

Rozdział 3. Nowe podręczniki do historii ojczystej	131
3.1. Struktura podręczników, blok metodyczny, materiał ilustracyjny i język narracji	133
3.2. Obraz wielkiej wojny ojczyźnianej w podręcznikach do historii ojczystej	140
Sukces – porażka	140
Naród sowiecki	154
Armia	171
Wróg	181

6 Spis treści

Wartości i Cerkiew prawosławna	185
Stalin – Żukow	189
3.3. Obraz lat 1938–1941	193
Układ monachijski i pakt Ribbentrop-Mołotow	193
17 września 1939 r. i zbrodnia katyńska	197
Wojna sowiecko-fińska 1939–1940	199
Przyłączenie Litwy, Łotwy i Estonii do ZSRS	200
Rozdział 4. Podręczniki do historii ojczystej obowiązujące po roku 2000 ...	203
4.1. Struktura podręczników, blok metodyczny, materiał ilustracyjny i język narracji	213
4.2. Obraz wielkiej wojny ojczyźnianej w podręcznikach do historii ojczystej	216
Sukces – porażka	216
Naród sowiecki	236
Armia	256
Wróg	265
Wartości i Cerkiew prawosławna	271
Stalin – Żukow	276
4.3. Obraz lat 1938–1941	281
Układ monachijski i pakt Ribbentrop-Mołotow	281
17 września 1939 r. i zbrodnia katyńska	287
Wojna sowiecko-fińska 1939–1940	293
Przyłączenie Litwy, Łotwy i Estonii do ZSRS	296
Zakończenie	301
Obraz wielkiej wojny ojczyźnianej w podręcznikach do historii ojczystej	301
Obraz wielkiej wojny ojczyźnianej w podręcznikach do historii ojczystej w świetle dokumentów ujednolicających nauczanie historii	305
Obraz wielkiej wojny ojczyźnianej w podręcznikach do historii ojczystej – selektywny dobór materiału	308
Obraz wielkiej wojny ojczyźnianej w podręcznikach do historii ojczystej – polityka historyczna Rosji i mit WWO	311
Aneks	315
Bibliografia	319
Źródła	319
Literatura	328
Streszczenie	349
Summary	351
Резюме	353
Indeks osób	355
Indeks geograficzny	360